

Sygnatura akt VI Ka 94/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **5 kwietnia 2019** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika

Protokolant Dominika Koza

przy udziale Sławomira Zamojskiego Prokuratora Prokuratury Rejonowej G. w G.

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2019 r.

sprawy **A. L.** ur. (...) w P.

syna H. i J.

oskarżonego z art. 209 § 1 kk, art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie zwierząt

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 października 2018 r. sygnatura akt IX K 61/18

na mocy art. 437 § 1 kpk i art. 636 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 94/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 października 2018 roku w sprawie o sygn.. akt IX K 61/18 Sąd Rejonowy w Gliwicach:

1. uznał oskarżonego A. L. za winnego tego, że:

- w okresie od listopada 2012 roku do 10 marca 2013 roku w G. uporczywie uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy i określonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 9 sierpnia 2011 roku w sprawie IV RC 353/11 obowiązku alimentacyjnego poprzez nielożenie na utrzymanie swojego syna J. L. kwoty 250 złotych miesięcznie oraz od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy i określonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 17 września 2012 roku w sprawie IV RC 452/12 obowiązku alimentacyjnego poprzez nielożenie na utrzymanie swojej córki M. L. kwoty 300 złotych miesięcznie, przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, a łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości w wypadku każdego z pokrzywdzonych przekracza równowartość trzech świadczeń okresowych, czym wyczerpał znamiona występku z art. 209 § 1a k.k. i za to na mocy art. 209 § 1a k.k. skazał go na karę 1 miesiąca pozbawienia wolności;

- w okresie od 1 sierpnia 2014 roku do 13 maja 2015 roku, od 17 września 2015 roku do 16 lutego 2017 roku oraz od 9 sierpnia 2017 roku do 29 listopada 2017 w G. uporczywie uchylał się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy i określonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 9 sierpnia 2011 roku w sprawie IV RC 353/11 obowiązku alimentacyjnego poprzez niełożenie na utrzymanie swojego syna J. L. kwoty 250 złotych miesięcznie oraz od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy i określonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 17 września 2012 roku w sprawie IV RC 452/12 obowiązku alimentacyjnego poprzez niełożenie na utrzymanie swojej córki M. L. kwoty 300 złotych miesięcznie, przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, a łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości w wypadku każdego z pokrzywdzonych przekracza równowartość trzech świadczeń okresowych, czym wyczerpał znamiona występku z art. 209 § 1a k.k. i za to na mocy art. 209 § 1a k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. uznał oskarżonego A. L. za winnego tego, że w dniu 10 czerwca 2013 roku w G. zabił chomika poprzez wyrzucenie go z okna drugiego piętra budynku, czym wyczerpał znamiona występku z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt i za to na mocy art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt skazał go na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

3. uniewinnił oskarżonego A. L. od popełnienia czynu opisanego w punkcie III wyroku, tj. czynu polegającego na tym, że w miesiącu sierpniu 2013 roku w G. przy ul. (...) działając ze szczególnym okrucieństwem znęcał się nad psem należącym do M. M., gdzie poprzez kopanie i rzucanie nim o podłogę doprowadził do jego śmierci. tj. przestępstwa z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie zwierząt

4. na mocy art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w punktach 1 i 2 wyroku i wymierza oskarżonemu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności;

5. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawieszona na okres 3 lat próby;

6. na mocy art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wymiarze 30 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych;

7. na mocy art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie J. L. i M. L.;

8. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zapłaty wydatków poniesionych w postępowaniu obciążając nimi Skarb Państwa i na mocy art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych odstąpił od obciążania go opłatą.

Apelację od wyroku wywiódł prokurator, który zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego zarzucił orzeczeniu:

1. obrazę przepisów postępowania, a to art. 410 k.p.k. oraz art. 392 § 1 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść wyroku polegającą na uznaniu za ujawnione bez odczytywania akt IX K 61/18 a więc ujawnieniu akt niniejszej sprawy bez sprecyzowania, których konkretnych dowodów ta czynność dotyczy, w konsekwencji czego należy stwierdzić, że czynność ta nie ma żadnego znaczenia prawnego i w niniejszej sprawie nie został dopuszczony dowód z dokumentu zawnioskowanego aktem oskarżenia i uzyskanego w toku postępowania dowodowego prowadzonego przez sąd I instancji, a dowody te nie mogą stanowić podstawy wyroku zgodnie z art. 410 k.p.k.;

2. obrazę przepisów postępowania a to art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. art. 167 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść wyroku, albowiem prowadzą do uniewinnienia oskarżonego od III z zarzuconych mu czynów, a polegają na niewyjaśnieniu wszystkich nasuwających się wątpliwości, przedwczesne rozstrzygnięcie ich na korzyść oskarżonego i zaniechanie niezbędnej inicjatywy dowodowej polegającej na:

- ponownym wnikliwym przesłuchaniu pokrzywdzonej przy uwzględnieniu jej właściwości osobistych (w tym przesłuchaniu z udziałem psychologa) w celu ustalenia na czym polegały przywołane przez nią zachowania oskarżonego określone jako znęcanie się nad psem, określenia precyzyjnego sposobu działania w dniu objętym zarzutem pod kątem inkryminowanego zachowania – również tego określonego w art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie zwierząt oraz wyjaśnienia do jakiej kliniki pokrzywdzona przekazała zwłoki drugiego psa, którego posiadała w okresie związku z oskarżonym (a następnie zwrócenia się do tej kliniki o stosowne informacje),

- powołanie biegłego psychologa do udziału w przesłuchaniu M. M. i ustalenia w trybie art. 192 § 2 k.p.k. jaki wpływ na relację pokrzywdzonej ma wskazywany przez jej matkę stopień upośledzenia, czy pokrzywdzona jest w stanie precyzyjnie odtwarzać spostrzeżenia, w szczególności w zakresie dat, miejsc, szczegółów i sekwencji zdarzeń czy tylko w zakresie głównych faktów,

- wyjaśnienie podczas przesłuchania I. R. oraz M. R., czy pamiętają, aby w okresie objętym zarzutem M. M. posiadała psa, a jeżeli tak, to jaki był to pies i co się z nim stało według ich wiedzy oraz czy byli świadkami sytuacji, w których oskarżony kopnął, uderzał lub rzucał psem,

- ustalenia czy czyn oskarżonego nie wyczerpał znamion przestępstwa z art. 35 ust 1a ustawy o ochronie zwierząt;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że do zdarzenia objętego IV z zarzuconych oskarżonemu czynów doszło 10 czerwca 2013 roku, a nie w sierpniu 2013 roku, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że zachowanie oskarżonego zostało podjęte w dniu interwencji Policji, która miała miejsce 12 sierpnia 2013 roku, a w dniu 12 sierpnia 2013 roku obchodziła drugie urodziny ich córka M. L.;

4. obrazę przepisów postępowania, a to art. 624 § 1 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, polegająca na nieprawidłowym zastosowaniu i przyjęciu, że obciążenie oskarżonego kosztami postępowania nie jest celowe, podczas gdy przepis ten pozwala na zwolnienie oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, jeżeli istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie ich byłoby dla oskarżonego zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów, jak również wtedy gdy przemawiają za tym względy słuszności, a jednocześnie sąd uznał za zasadne wymierzenie A. L. kary grzywny na podstawie art. 71 § 1 k.k.

W oparciu o tak postawione zarzuty prokurator wniósł o:

1. ujawnienie dowodów z dokumentów zawnioskowanych aktem oskarżenia i zgromadzonych przez sąd I instancji;
2. zmianę punktu 2 zaskarżonego wyroku i przyjęcie, że do przypisanego przestępstwa doszło w dniu 12 sierpnia 2013 roku;
3. uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt. 3 tj. uniewinnienia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna jedynie w zakresie pierwszego z podniesionych zarzutów dotyczącego błędnego ujawnienia w toku rozprawy całości akt postępowania zamiast poszczególnych dokumentów podlegających odczytaniu w trybie art. 393 k.p.k. lub ujawnieniu bez odczytywania w trybie art. 394 § 2 k.p.k. W tym zakresie jednak wobec konwalidacji tej czynności procesowej na etapie postępowania odwoławczego brak było podstaw do ingerencji w zaskarżony wyrok.

Pozostałe zarzuty apelacji uznać należało za chybione.

Powodem uniewinnienia oskarżonego od III z zarzutów przez sąd I instancji była wskazana przez ten sąd okoliczność, że: „zeznania świadków, z których jeden (I. R.) opiera się wyłącznie na zasłyszanej kilka lat wcześniej relacji

kilkuletniego dziecka a drugi (M. M.) w tym zakresie zeznaje niekonsekwentnie, niekategorycznie, nadto jego zeznania zawierają luki i są sprzeczne z dowodem z dokumentu, nie są wystarczającą podstawą aby przyjąć, że oskarżony miałby dopuścić się uśmiercenia psa czy znęcania nad nim”.

W ocenie sądu odwoławczego wątpliwości co do możliwości rzetelnego przedstawienia przez świadka M. M. zdarzeń stanowiących podstawę faktyczną zarzuconego oskarżonemu czynu, jak również czynu polegającego na ewentualnym znęcaniu się nad psem, nie można przezwyciężyć proponowanymi w apelacji czynnościami. Relacja tego świadka jest nie tylko niekonsekwentna, ale jest przecież sprzeczna z dowodami o względnie obiektywnym charakterze, tj. zapisami w dokumentach wskazanej przez świadka kliniki weterynaryjnej, jak też wykazem interwencji Policji w mieszkaniu świadka w roku 2013. Postulowane przez skarżącego wnikliwie ponowne przesłuchanie świadka na okoliczności zdarzeń sprzed 6 już lat w żadnym razie nie rokuje na możliwość pozyskania w ten sposób rzetelnych i pewnych informacji. Postulując przesłuchanie świadka z udziałem psychologa w związku z awizowanymi przez I. R. mankamentami zdrowia psychicznego świadka, prokurator stara się wykazać, że mankamenty zeznań świadka, tj. brak precyzji, niekonsekwencja, sprzeczność z dokumentami znajdują swoje wytłumaczenie właśnie w stanie zdrowia psychicznego świadka. Nawet jednak potwierdzenie tej hipotezy przez opinię biegłego nie uczyni zeznań M. M. bardziej wiarygodnymi. Fakt, że dowód taki potwierdzi tzw. szczerotę psychologiczną świadka, nie przesądzi o rzetelności podanych przez świadka informacji co do głównych faktów. Przedstawiona w uzasadnieniu apelacji przez prokuratora ocena wiarygodności poszczególnych dowodów oraz wnioski co do czasu i przebiegu zdarzeń nie wykazuje naruszenia przez sąd reguł oceny dowodów. Wskazując na to, że do zdarzenia związanego z uśmierceniem przez oskarżonego chomika oraz psa miały miejsce nie czerwcu 2013 roku lecz w 12 sierpnia 2013 roku prokurator odwołuje się, poza faktem, iż jest to data urodzin drugiego dziecka M. M., do dat interwencji Policji w mieszkaniu M. M.. Tymczasem z informacji z systemów Policyjnych wynika, że w dniu 12 sierpnia 2013 roku miały miejsce dwie interwencje Policji o godz. 12:05 i 22:00. W relacjach M. M. oraz małżonków R. próżno szukać śladów drugiej interwencji Policji. O ile, w przypadku pierwszego ze świadków lukę tę tłumaczyć można by mankamentami związanymi ze zdrowiem psychicznym świadka, o tyle w przypadku dwójki pozostałych świadków brak już również wartościowego wytłumaczenia. Słusznie zwraca uwagę sąd I instancji na okoliczność, że małżonkowie R. pamiętają incydent związany z uśmierceniem chomika, lecz dziwnym trafem zdarzeń towarzyszących temu faktowi w żaden sposób nie wiązali ze śmiercią psa czy też faktem ewentualnego znęcania się oskarżonego nad psem. Trudno też poszukiwać potwierdzenia faktu uśmiercenia przez oskarżonego psa w sierpniu 2013 roku z faktem oddania przez M. M. zwłok psa do kremacji w dniu 23 sierpnia 2013 roku w Klinice (...) przy ul. (...) w G., skoro informacja ta przeczy temu, aby uśmiercony pies miał być szczenięciem, jak też temu, aby śmierć psa miała zostać ujawniona przez M. M. na drugi dzień po tym, jak oskarżony wyrzucił przez okno chomika. Przesłuchanie świadków R. jednoznacznie ukierunkowane było na pozyskanie od świadków informacji dotyczących okoliczności śmierci psa M. M.. Skoro zeznając na te okoliczności świadek I. R. powołała się jedynie na informacje uzyskane od kilkuletniego dziecka, zaś M. R. nic na temat śmierci psa nie wiedział, poszukiwanie u świadków wiedzy na temat tego jakie psy trzymała M. M. w domu w roku 2013 i jakie były losy tych psów w żadnym razie nie rokuje uzyskania w tym zakresie rzetelnych informacji, nie mówiąc już o informacjach, które byłyby w stanie rozwiać narzucające się wątpliwości co do rzetelności informacji podawanych w tym zakresie przez zeznania M. M..

Mając na uwadze powyższego uwagi nie sposób podzielić stanowiska prokuratora co do uchybień i naruszenia art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. jak też art. 167 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 624 § 1 k.p.k. wskazać należy, że sąd I instancji zwalniając oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych powołał się na niecelowość obciążania tymi kosztami oskarżonego z uwagi na: „ zobowiązania oskarżonego wobec pokrzywdzonych oraz organów pomocy społecznej”. Mimo braku precyzji uzasadnienia wyroku sądu I instancji w tej materii i wskazania, czy zapłata kosztów przez oskarżonego byłaby zdaniem tego sądu dla oskarżonego zbyt uciążliwa z uwagi na sytuację rodzinną i materialną, czy też sąd kierował się w tym względzie zasadami słuszności, bez nadmiernego wysiłku stanowisko tego sądu daje się odczytać jako podyktowane właśnie względami słuszności. Chodzi w istocie o uniknięcie sytuacji konkurencji Skarbu Państwa z pokrzywdzonymi do majątku oskarżonego, w sytuacji gdy wysiłki finansowe oskarżonego w pierwszym rzędzie winny być skierowane

na zaspokojenie roszczeń alimentacyjnych. Niczego w tym względzie nie zmienia fakt orzeczenia wobec oskarżonego grzywny w oparciu o art. 71 § 1 k.k., skoro orzeczenie kary grzywny od 1 lipca 2015 roku i uchylenia art. 58 § 2 k.k. nie jest już uzależnione od dochodów sprawcy, jego stosunków majątkowych lub możliwości zarobkowych. W przeciwieństwie do kosztów sądowych wykonanie orzeczenia dotyczącego kary grzywny możliwe jest przecież także w formach zastępczych, tj. w ramach pracy społecznie użytecznej lub zastępczej kary pozbawienia wolności.

Mając na uwadze powyższego okoliczności i nie stwierdzając uchybień niewskazanych w apelacji a podlegających uwzględnieniu z urzędu sąd odwoławczy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Wobec nieuwzględnienia apelacji wywiezionej wyłączenie przez prokuratora, zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. wydatkami postępowania odwoławczego należało obciążyć Skarb Państwa.